

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Vojtka a soudkyň JUDr. Hany Tiché a JUDr. Marty Vršanské v právní věci žalobkyně: **Ing. arch. J. Ž.** narozená bytem zastoupená Mgr. Petrem Fohlem, advokátem se sídlem U Trojice 1042/2, 150 00 Praha 5, proti žalovaným: **1. Česká republika - Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého náměstí 4, 128 01 Praha 2, **2. obec Čeladná**, se sídlem úřadu Čeladná 1, 739 12 Čeladná, zastoupená JUDr. Lubomírem Poláchem, advokátem se sídlem Zámecké nám. 42, 738 01 Frýdek-Místek, **3. Beskydské rehabilitační centrum, spol. s r. o.**, IČO 25868951, se sídlem Čeladná č. p. 42, 739 12 Čeladná, zastoupená Mgr. Markétou Rájeckou, advokátkou se sídlem Zámecké nám. 42, 738 01 Frýdek-Místek, a **4. Nemocnice ve Frýdku-Místku, příspěvková organizace**, se sídlem El. Krásnohorské 321, 738 01 Frýdek-Místek, zastoupená Mgr. Radmilou Poločkovou Příbylovou, advokátkou se sídlem Novodvorská 667, 738 01 Frýdek-Místek, o náhradu škody na zdraví a nemajetkové újmy ve výši 2 254 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 22 C 82/2011, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2018, č. j. 70 Co 323/2018-503, takto:

I. Advokát Mgr. Petr Fohl ustanovený žalobkyni zástupcem pro dovolací řízení usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 18. 3. 2019, č. j. 22 C 82/2011-522, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 15. 5. 2019, č. j. 70 Co 157/2019-529, se zastupování žalobkyně v dovolacím řízení **zprošťuje**.

II. Dovolání žalobkyně **se odmítá**.

III. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Stručné odůvodnění (§ 243f odst. 3 o. s. ř.):

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 18. 3. 2019, č. j. 22 C 82/2011-522, byl žalobkyni k její žádosti ustanoven pro dovolací řízení zástupcem advokát Mgr. Petr Fohl. Toto usnesení nabylo právní moci dne 16. 4. 2019, neboť odvolání, jež proti tomuto usnesení podala žalobkyně, bylo usnesením Městského soudu v Praze ze dne 15. 5. 2019, č. j. 70 Co 157/2019-529, pro nepřípustnost odmítnuto.

Jmenovaný advokát po ustanovení zástupcem odstranil vady dovolání žalobkyně ve stanovené lhůtě (§ 241b odst. 3 věta druhá zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017, dále jen „o. s. ř.“). Podáním doručeným dovolacímu soudu dne 17. 9. 2019 požádala žalobkyně o zrušení ustanovení advokáta Mgr. Petra Fohla jejím zástupcem pro dovolací řízení s odůvodněním, že nebyla seznámena s textem doplnění dovolání, jež zpracoval, a vyjádřila ve vztahu k němu nedůvěru. Současně požádala

o přerušení dovolacího řízení, dokud nebude dovolání sepsáno s jejím vědomím a souhlasem a po seznámení s obsahem soudního spisu.

Ustanovit zástupcem pro řízení advokáta podle § 30 odst. 2 o. s. ř. lze pouze na návrh účastníka, a to i v případě, že jde o povinné zastoupení advokátem; zastoupení pak nemůže trvat proti vůli účastníka. Jestliže byly ve věci učiněny nezbytné procesní úkony (doplnění dovolání ustanoveným advokátem), a došlo tak k odstranění vad dovolání podaného přímo žalobkyní, není již v dovolacím řízení zastoupení advokátem třeba (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2016, sp. zn. 20 Cdo 1278/2016), a proto dovolací soud žádosti žalobkyně vyhověl a Mgr. Petra Fohla zastupování žalobkyně zprostil, a to aniž by žalobkyni znovu advokáta ustanovil, neboť jednak to žalobkyně nepožadovala a jednak to již v této fázi řízení není třeba. Za situace, kdy vadné dovolání podané přímo žalobkyní bylo v zákonné lhůtě ve smyslu § 241b odst. 3 o. s. ř. advokátem doplněno, není již možné jeho obsah měnit, neboť zákonná lhůta uplynula (§ 242 odst. 4 o. s. ř.). Není proto žádný důvod k přerušení řízení.

Žalobkyně se domáhala na žalovaných zaplacení 2 254 000 Kč s příslušenstvím s tím, že v důsledku postupu non lege artis při operaci v nemocnici v [redacted] k níž došlo dne 28. 4. 1983, [redacted] čímž jí vznikla škoda. Požaduje nahradit bolestné, ztížení společenského uplatnění a nemajetkovou újmu [redacted]

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 25. 10. 2018, č. j. 70 Co 323/2018-503, k odvolání žalobkyně potvrdil zamítavý rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 5. 1. 2018, č. j. 22 C 82/2011-456, ve věci samé a změnil jej pouze ve výroku o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a ve shodě s ním uzavřel, že v projednávané věci je pasivně legitimována pouze 2. žalovaná jako právní nástupkyně původního zdravotnického zařízení, v němž byla žalobkyně v roce 1983 operována. Ostatní žalovaní nejsou ve věci pasivně legitimováni. Ztotožnil se rovněž se závěrem, že nárok žalobkyně je promlčen, neboť sporná operace byla provedena 28. 4. 1983, žalobkyně se o tom, že při ní bylo postupováno non lege artis, dozvěděla nejpozději v březnu 2007, kdy byl vypracován na její žádost znalecký posudek MUDr. Čepickým, avšak žalobu podala až dne 8. 4. 2011, tedy po uplynutí dvouleté subjektivní promlčecí doby ve smyslu ustanovení § 106 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, účinný do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“). Odvolací soud neshledal, že by vznesená námitka promlčení byla v rozporu s dobrými mravy, neboť žalobkyně netvrdila a v řízení ani nevyšly najevo žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit, že žalobkyni bránily v uplatnění nároku objektivní překážky.

Dovolatelka namítá nepřezkoumatelnost rozsudku odvolacího soudu (potažmo soudu prvního stupně), protože nezdůvodnil svůj skutkový závěr, že žalobkyně se o postupu non lege artis dozvěděla dne 3. 3. 2007, a navíc je tento závěr nesprávný, neboť toho dne byl znalecký posudek vypracován a nebylo prokázáno, kdy se s ním žalobkyně seznámila. Odklon od judikatury Nejvyššího i Ústavního soudu pak spatřuje v tom, že soudy nesprávně hodnotily otázku rozpornosti uplatnění námitky promlčení s dobrými mravy, když bylo obtížné zjistit právního nástupce zdravotnického zařízení, v němž byla v roce 1983 operována, došlo ke změně judikatury týkající se nepromlčitelnosti nároku podle § 13 obč. zák. a nebyla zohledněna specifika projednávané věci.

Žádný z těchto uplatněných dovolacích důvodů přípustnost dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. nezakládá.

Námítka dovolatelky, že nalézací soudy pochybily ve skutkovém závěru ohledně okamžiku, kdy žalobkyně mohla získat vědomost o tom, že postup právního předchůdce 2. žalované byl non lege artis, postrádá charakter právní otázky, kterou by měl dovolací soud řešit (§ 241a odst. 1 o. s. ř.), nesměruje totiž proti právnímu posouzení věci odvolacím soudem, nýbrž jen proti zjištěnému skutkovému stavu, čímž však nelze přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. založit. V podstatě se domáhá přezkumu skutkových závěrů, z nichž vychází napadené rozhodnutí; nesprávnost právního posouzení odvozuje nikoliv z mylné aplikace práva, nýbrž proto, že po právní stránce byl posouzen skutkový stav, s nímž ona nesouhlasí.

Přípustnost dovolání nezakládá ani námítka, že se odvolací soud dostatečně nezabýval věcí z hlediska posouzení námítky promlčení uplatněné v rozporu s dobrými mravy (§ 3 obč. zák.) a posoudil ji v rozporu s judikaturou. Odvolací soud se z tohoto hlediska věcí zabýval, avšak neshledal žádné skutkové okolnosti, jež by takový závěr odůvodňovaly.

Ustálená soudní praxe dovozuje, že lze odmítnout soudní ochranu tomu, kdo vznesl námitku promlčení, která je v rozporu s dobrými mravy. Soudní praxe je rovněž jednotná v názoru, že dobrým mravům zásadně neodporuje, namítá-li někdo promlčení práva uplatňovaného vůči němu, neboť institut promlčení přispívající k jistotě v právních vztazích je institutem zákonným a tedy použitelným ve vztahu k jakémukoliv právu, které se podle zákona promlčuje (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2002, sp. zn. 25 Cdo 1839/2000, usnesení ze dne 5. 12. 2002, sp. zn. 21 Cdo 486/2002, rozsudek ze dne 28. 11. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2905/99, nebo rozsudek ze dne 30. 5. 2001, sp. zn. 33 Cdo 1864/2000). Jestliže by však výkon práva namítat promlčení uplatněného nároku byl toliko prostředkem umožňujícím poškodit jiného účastníka právního vztahu, zatímco dosažení vlastního smyslu a účelu sledovaného právní normou by pro něj zůstalo vedlejší a z hlediska jednajícího by bylo bez významu, jednalo by se sice o výkon práva, který je formálně se zákonem v souladu, avšak šlo by o výraz zneužití tohoto subjektivního práva (označované rovněž jako šikana) na úkor druhého účastníka, a tedy o výkon v rozporu s dobrými mravy (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 992/99, uveřejněný v časopise Soudní judikatura č. 11/2000 pod pořadovým číslem 126, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2905/99). Uplatnění námítky promlčení by se přičilo dobrým mravům jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby ničím nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku promlčení byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. O jednání vykazující znaky přímého úmyslu poškodit druhého účastníka by ovšem nebylo možno uvažovat z okolností a důvodů, z nichž je vznik uplatněného nároku dovozován, nýbrž jen z konkrétních okolností, za nichž byla námítka promlčení tohoto nároku uplatněna. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námítku promlčení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2905/99, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 33 Cdo 561/2006).

Konkrétní okolností uplatnění námítky promlčení, jež by mohla odůvodňovat rozpornost s dobrými mravy, není obtížnost dohledání (určení) právního nástupce původního škůdce, zvláště když žalobkyně posléze stejně žalovala všechny v úvahu přicházející subjekty. Ani změna judikatury týkající se promlčení nároku na nemajetkovou újmu není objektivní překážkou včasného uplatnění nároku, a to i proto,

že k ní došlo ještě v době, kdy promlčecí doba běžela (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2008, sp. zn. 31 Cdo 3161/2008). Jiné okolnosti žalobkyně netvrdila. Odkaz dovolatelky na nález Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2010, sp. zn. II. ÚS 635/09, není případný, neboť v něm Ústavní soud postavil své rozhodnutí na odlišném skutkovém základu spočívajícím ve vydávání soudních rozhodnutí s rozpornými právními názory na otázku promlčení, jež předcházelo uplatnění námitky promlčení a jež mělo vliv na rozsah tvrzení dotčeného účastníka. Závěr odvolacího soudu, že žádné objektivní okolnosti, jež by bránily včasnému uplatnění nároků u soudu, nebyly žalobkyní ani tvrzeny ani shledány, je proto v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího i ústavního soudu.

Námitka nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pak představuje námitku vady řízení, k níž lze v dovolacím řízení přihlédnout jen tehdy, je-li dovolání přípustné (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), což není tento případ.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud dovolání žalobkyně jako nepřípustné podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení se neodůvodňuje (§ 243f odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 30. 10. 2019

JUDr. Petr Vojtek v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Zdeňka Grolichová